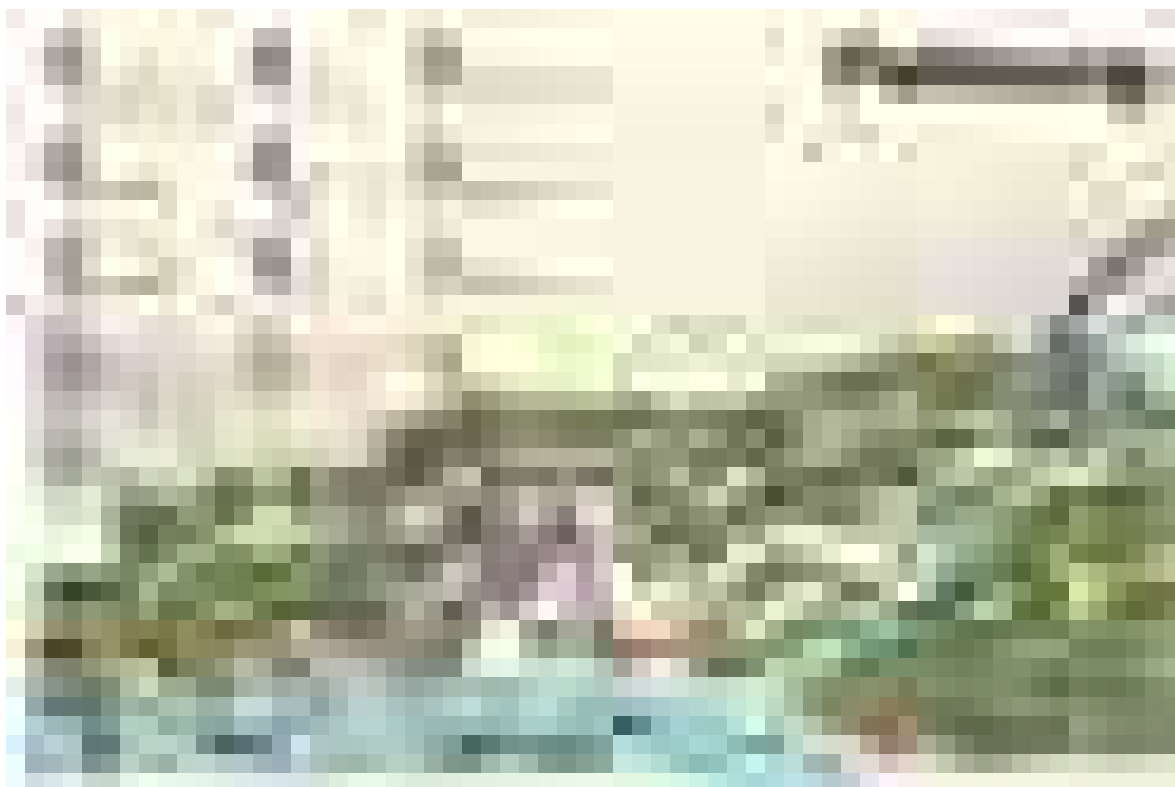

ภาพที่ 12 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปากแบ่ง แขวงอุดมไซ

2.3) ชุมชนบ้านศรีบุญเรือง เป็นชุมชนที่มีแนวโน้มที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของแขวงอุดมไซ หลังจากมีหน่วยงานราชการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาร่วมกันพัฒนา เนื่องจากสภาพภูมิประเทศซึ่งเป็นที่ราบลุ่มกว้างขวาง จึงทำให้ชุมชนแห่งนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศ มีการทำการเกษตรต่อเนื่องตลอดทั้งปี พืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของชุมชนแห่งนี้ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และแตงโม ทั้งนี้ ทั้งนี้ จากการที่ชุมชนวิเคราะห์ SWOT ร่วมกับทีมวิจัย ได้ผลดังต่อไปนี้

จุดแข็ง : แหล่งกิจกรรมสำคัญ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ถ้ำ ตาด (ตะแล น้ำแห้ง) น้ำตกออกกู (น้ำออกฮู) ป่าไม้ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น หมู่บ้านชนเผ่า (ขมุ ลาวลุ่ม ม้ง) การจักสาน ทอผ้า

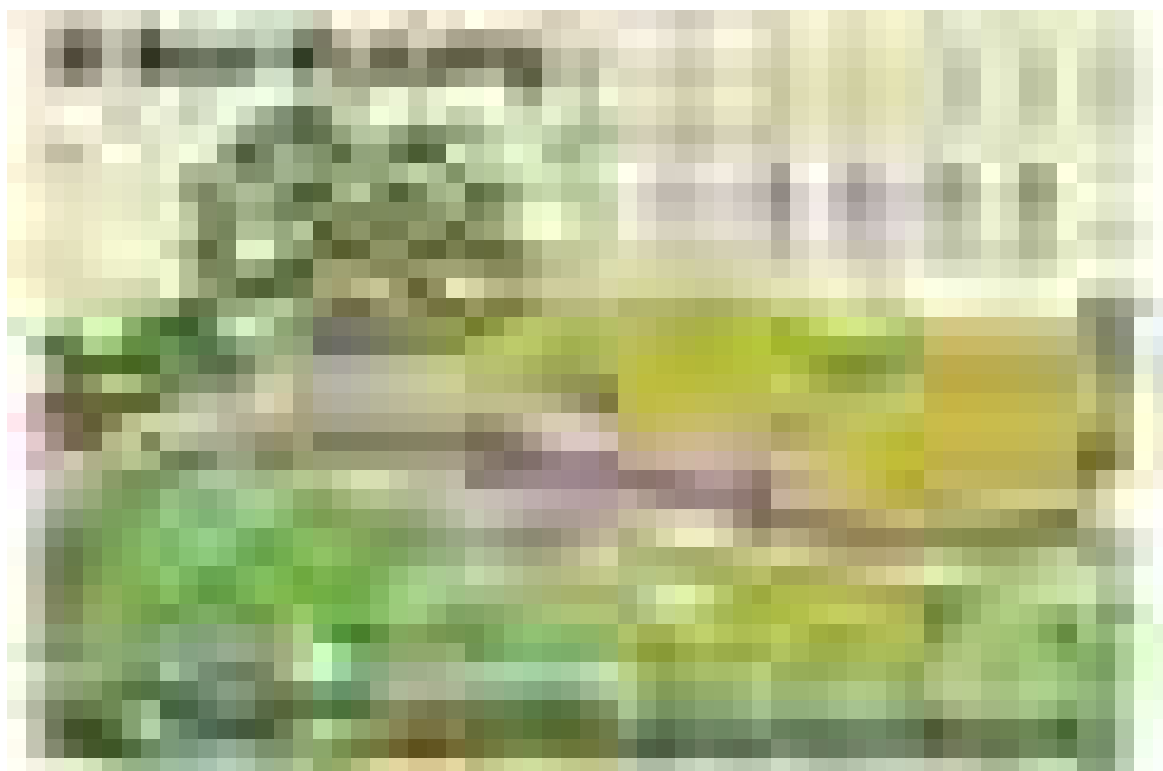
จุดอ่อน : การขาดความรู้และงบประมาณด้านการจัดการท่องเที่ยว (หน่วยงานรัฐกำลังส่งเสริม)

โอกาส : ถนนผ่านหมู่บ้านเชื่อมโยงกับเส้นทางเชื่อมโยงในภูมิภาค (R2W, R2E)

อุปสรรค : ภัยจากธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศโลกที่เปลี่ยนแปลงส่งผล

ต่อภาคการเป็นแหล่งเพาะปลูกสำคัญของแขวง

ทั้งนี้ ลักษณะที่ตั้งชุมชนแสดงในภาพที่ 13

ภาพที่ 13 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านศรีบุญเรือง แขวงอุดมไซ

จากการลงพื้นที่แขวงอุดมไซ ซึ่งได้รับการกล่าวถึงว่าเป็น “หัวใจของลาวตอนเหนือ” ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว จุดแวะพัก และแหล่งเกษตรกรรมแหล่งใหญ่ของพื้นที่ พบว่าศักยภาพของชุมชนทั้ง 3 ชุมชน (1) บ้านญ้อ (2) บ้านปากแบ่ง (3) บ้านศรีบุญเรือง (ดังแสดงในตารางที่ 3) แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์และลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ชุมชน กล่าวคือ ชุมชนบ้านญ้อมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมชาติพันธุ์ถือเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ในขณะที่ชุมชนศรีบุญเรืองเป็นแหล่งเกษตรกรรมใหญ่ของพื้นที่นั้น มีศักยภาพที่จะได้รับการพัฒนาระดับเป็นเมืองแห่งใหม่ของแขวงอุดมไซ จากการสำรวจในชุมชนปากแบ่งนั้นพบว่า ปากแบ่งมีศักยภาพชัดเจนในเรื่องของการเป็นจุดแวะพักสำหรับการเดินทางทางเรือ โดยจะเห็นได้จากจำนวนของเรือนแพรับรองที่มีไว้บริการนักท่องเที่ยว รวมไปถึงร้านอาหาร ร้านขายของ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว และในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 นี้ สะพานข้ามแม่น้ำโขงหนึ่งในสามแห่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้างก็จะถึงกำหนดการแล้วเสร็จ สะพาน ณ เมืองปากแบ่งแห่งนี้ จะเชื่อมเข้ากับทางหลวงสาย 2E (ตะวันออก) กับสาย 2W (ตะวันตก) เข้าด้วยกัน เป็นการเชื่อมเมือง ปากแบ่งเข้ากับเมืองเงิน แขวงไซยะบุรี ซึ่งจะทำให้การเดินทางจากด่านพรมแดนห้วยโก๋น อำเภอ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ไปยังเมืองหลวงพระบาง ตลอดจนเชื่อมโยงภาคเหนือของสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ชุมชนทั้ง 3 แห่งดังกล่าวยังขาดแคลนในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีและทักษะทางด้านภาษาที่ จำเป็นสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและนักท่องเที่ยวที่ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร

ตารางที่ 3 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงอุดมไซ

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ญ้อ (ลื้อ)	- ท อ ฝ ำ ย ้อ ม สื ธรรมชาติ - เครื่องปั้นดินเผา - หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ (โดดเด่นชัดเจน) - การแสดงชาวเผ่า - กลองปู่จา - ประเพณีตีกลองบูชาในวันพระ - การปลูกพืชปลอดสารพิษ - ร้านค้า	- วิถีชีวิตชุมชนไทลื้อ - อัยยาศัยดี - ร้านค้าชุมชน(อยู่ในบ้าน) - ศูนย์เครื่องปั้นดินเผา - ป้ายสัญลักษณ์หมู่บ้านวัฒนธรรม - ความสามัคคี	- ห่างจากแขวงอุดมไซ ประมาณ 45 กิโลเมตร - อยู่ติดถนนสาย อุดมไซ-ปากแบ่ง-น่าน - เป็นจุดครึ่งทางระหว่างชายแดนไทย - ลาว เส้นเมืองน้ำเงิน - อุดมไซ	- มีโฮมสเตย์ 5 หลัง (เปิดให้บริการ 3 หลัง)	- ไฟฟ้า - สัญญาณโทรศัพท์เข้าถึง (4G) - เส้นทาง การเดินทางสะดวกสบาย - สุขภาพชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี - ศูนย์จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก(ผ้าทอ)	- เป็นชุมชนที่แขวงให้การส่งเสริมอยู่ในข้อมูลแผนที่ท่องเที่ยวลาว - การเดินทางยังไม่สะดวก ถนนแคบ - เคยประสบภัยน้ำท่วม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ปากแบ่ง (ขมุ, ลาว ลุ่ม, ม้ง)	- ของป่า, ปอสา, เปลือกไม้, ผักปลอดสาร - ตาด, ถ้ำ, ชาพันธุ์ (ชา, ใบชา) - สายน้ำแบบ - ชีชีช้าง-ล่องเรือน้อย	- ธรรมชาติ (ตาดน้ำโขง) - วัฒนธรรมชนเผ่า, ฮีตดอง (ขมุ, ลาวลุ่ม, ม้ง) - จุดแวะ (บ่อแก้ว-หลวงพระบาง)	- ห่างจากแขวงอุดมไซ ประมาณ 144 กิโลเมตร - การเดินทางทางเรือโดยเรือข้าม จากห้วยทราย-ปากแบ่งใช้เวลาประมาณ 6-7 ชั่วโมง และจากปากแบ่ง-หลวงพระบางใช้เวลาเดินทางประมาณ 7-8 ชั่วโมง	- ศูนย์รวม “เฮือนพัก” สำ ห รั บผู้โดยสารทางเรือโดยเรือข้าม	- ไฟฟ้า - สัญญาณโทรศัพท์เข้าถึง (4G)	- ขาดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว - ขาดความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ - ถนน/น้ำประปา/ไฟฟ้าไม่เพียงพอ - เป็นเขตภูเขาพื้นที่ราบมีน้อยแหล่งผลิตอาหารทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ศรีบุญเรือง (ขมุ, ลาวลุ่ม, ม้ง)	- วัฒนธรรมชนเผ่า / ฮีตตอง - ถ้ำ, น้ำออกสู, ตาด (ตาดตะแล, น้ำแห้ง) - ป่าไม้, ธรรมชาติ (ไม้ใหญ่) - แม่น้ำแบ่ง - จักสาน, ตำฮุก, ตำแพร	- ความหลากหลายของชนชาติพันธุ์ในการอยู่ร่วมกันของชุมชน - แหล่งกสิกรรมข้าวโพด	- ห่างจากตัวเมืองอุตรดิตถ์ประมาณ 113 กิโลเมตร ห่างจากตัวบ้านปากแบ่ง 31 กิโลเมตร - เป็นหมู่บ้านที่ทางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะยกระดับขึ้นเป็นเมือง	- สามารถพัฒนาโฮมสเตย์ได้	- ไฟฟ้า - สัญญาณโทรศัพท์เข้าถึง	- เป็นชุมชนที่แขวงให้การส่งเสริมและผลักดันขึ้นเป็นเมืองใหม่ - เส้นทางคมนาคมขนส่งยังต้องมีการพัฒนาในบางช่วงของเส้นทาง - น้ำกินน้ำใช้ไม่เพียงพอ - ขาดความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยว - ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการผลผลิตกสิกรรมในพื้นที่

3) แขวงหลวงน้ำทา

แขวงหลวงน้ำทาเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งในด้านการท่องเที่ยวและเป็นเมืองที่มีด่านสากลติดต่อกับประเทศจีน ซึ่งก็คือด่านสากลบ่อเตน โดยติดกับด่านสากลโหมานหรือบ่อหานของประเทศจีน ด่านแห่งนี้มีศักยภาพสำคัญทั้งด้านการเดินทางและการขนส่งสินค้าโดยใช้ถนน R3A ซึ่งเป็นถนนที่มีความสำคัญที่จะเชื่อมโยงการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวของประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS) สำหรับสภาพที่ตั้งศักยภาพและตำแหน่งทางการท่องเที่ยวของแขวงน้ำทาที่พบจากการสำรวจและการค้นคว้าเอกสารสรุปได้ว่า แขวงหลวงน้ำทามีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขาถึงร้อยละ 55 สภาพภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ มีป่าสงวนที่สำคัญที่สำคัญคือ อุทยานแห่งชาติน้ำห่า ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการเดินป่าที่สำคัญ เนื่องจากเป็นป่าธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก สำหรับตำแหน่งทางการท่องเที่ยวพบว่า แขวงหลวงน้ำทากำลังได้รับความสนใจในการเข้ามาลงทุนทำการค้า และการท่องเที่ยวจากนายทุนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีนที่เข้ามาเพื่อขอสัมปทานดำเนินการด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากการที่ถนนสาย R3A ผ่านแขวงหลวงน้ำทายังแขวงบ่อแก้ว ซึ่งทำให้แขวงหลวงน้ำทามีสภาพเป็นเส้นทางผ่านและจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศจีน รวมถึงนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศจีนและเมืองหลวงพระบาง ในขณะที่จุดเด่นของแขวงหลวงน้ำทาอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ แต่ยังไม่สามารถนำมาสร้างให้เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

อนึ่ง จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของแผนการท่องเที่ยวประจำแขวงหลวงน้ำทา ภายในแขวงมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 70 แห่ง โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจำนวน 34 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 26 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 10 แห่ง โดยปัจจุบันการท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทาได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะเป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการเดินป่าและผจญภัย (Eco - Trekking Destination) โดยแผนการท่องเที่ยวประจำแขวงหลวงน้ำทาได้เสนอพื้นที่ชุมชนในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 3 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านน้ำดี ชุมชนบ้านน้ำแอ่ง และชุมชนบ้านเพียงงาม โดยมีข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละชุมชนดังนี้

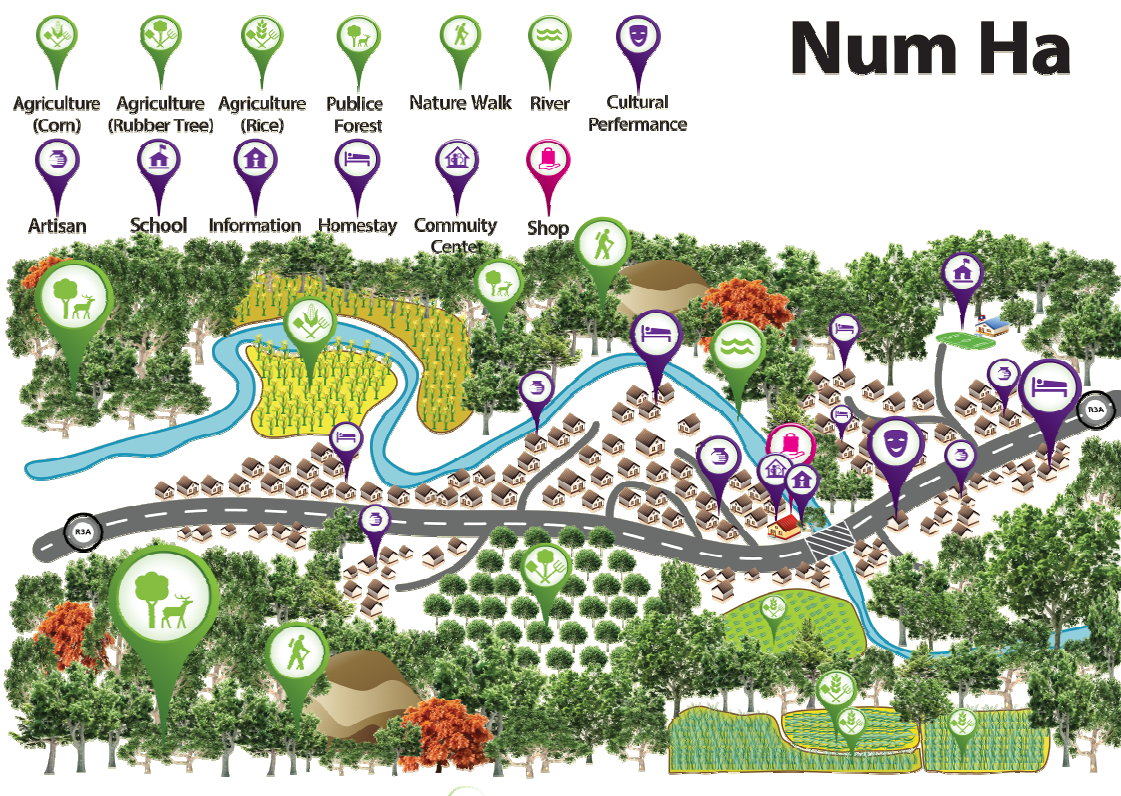
3.1) ชุมชนบ้านน้ำดี เป็นชุมชนเผ่าแลนแต่นที่อพยพมาจากประเทศจีน เมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับวัฒนธรรมของชาวแลนแต่นมีการใช้ภาษาเขียนคล้ายภาษาจีน มีการแต่งกายที่โดดเด่น โดยชุมชนบ้านน้ำดี มีนายบุญจัน เต็บคำหล้า เป็นนายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) มีประชากรจำนวน 393 คน มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม เช่น ทำนา กล้วย และหัตถกรรมทอผ้า ชุมชนบ้านน้ำดีเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของแขวงหลวงน้ำทาอีกแห่งหนึ่ง โดยเส้นทางเดินทางไปยังชุมชนมีทัศนียภาพเป็นทุ่งนาที่สวยงาม ในชุมชนมีน้ำตกและเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ.

2544 - 2546 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 33,908 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติจำนวน 15,223 คน ลักษณะที่ตั้งของชุมชนดังแสดงในภาพที่ 14

ภาพที่ 14 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านน้ำดี แขวงหลวงน้ำทา

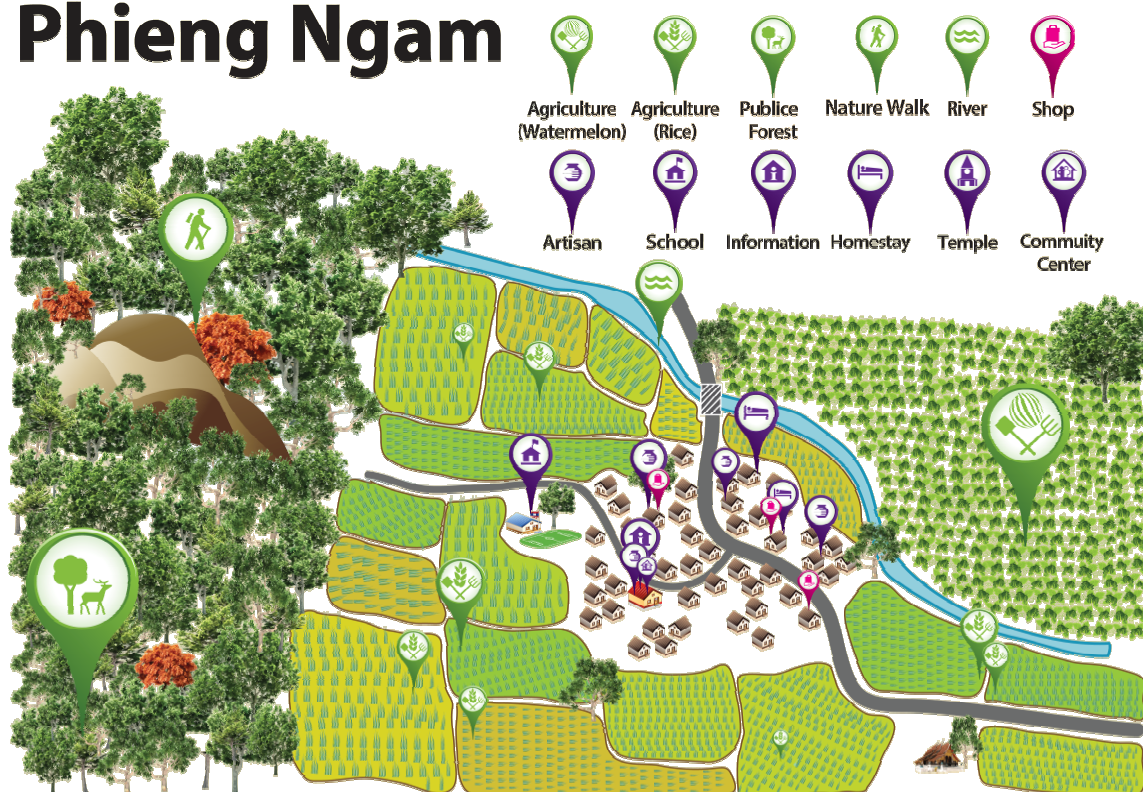
3.2) ชุมชนบ้านน้ำแอง (เชื่อมต่อกับอุทยานแห่งชาติน้ำห่าน) เป็นชุมชนเผ่าขมุซึ่งอพยพมาจากตอนเหนือของประเทศลาว โดยมีนายทองคำ สิดติพน เป็นนายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) ประชาชนบ้านน้ำแองมีอาชีพหลักในการทำนา ทอผ้า มีอาชีพเสริมเป็นผู้นำเที่ยวท้องถิ่น เนื่องจากบ้านน้ำแองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางเดินป่าและผจญภัยที่สำคัญของเมืองเวียงจันทน์ แขวงหลวงน้ำทา ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละกว่า 1,000 คน และเข้ามาใช้บริการพักค้างคืนในชุมชน ในการนี้ ชุมชนคิดค่าบริการพักค้างคืน 25,000 กีบต่อคน (100 บาท/คน) ค่าอาหาร 20,000 กีบ (80 บาท/คน) และค่านำเที่ยว 20,000 กีบ (80 บาท/คน) นอกจากนี้ชุมชนบ้านน้ำแองยังตั้งอยู่ติดกับถนน R3A ซึ่งมีร้านอาหารตั้งอยู่เรียงราย เหมาะต่อการเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยถนนสาย R3A อีกด้วย ลักษณะที่ตั้งของชุมชนแสดงได้ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านน้ำแ่่ง (อุทยานฯ น้ำห่า)
แขวงหลวงน้ำทา

3.3) ชุมชนบ้านเพียงงาม เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติที่ยังคงวิถีอย่างดั้งเดิมไว้และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคนิคการย้อมสีผ้าอยู่เสมอซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับท่าอากาศยานหลวงน้ำทา ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมทั้งในด้านการศึกษาดูงานกับหน่วยงานในประเทศไทยและการร่วมมือพัฒนาผลิตภัณฑ์กับหน่วยงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแขวงอย่างต่อเนื่อง จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใกล้เมืองของแขวงหลวงน้ำทา ในชุมชนมีเส้นทางเดินป่า ร้านค้าจำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึก และให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยมีลักษณะที่ดังแสดงในภาพที่ 16

Phieng Ngam

ภาพที่ 16 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเพียงงาม แขวงหลวงน้ำทา

ตารางที่ 4 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
น้ำดี (แลนแตน)	- น้ำตก - เส้นทางเดินป่า - ของฝากของที่ระลึก - วัฒนธรรมแลนแตน - การฟ้อนดาบ - การทอผ้า+แพรว - อาชีพด้านเกษตรกรรม (กรีดยาง) - ไล้ชิงช้า+ลานกิจกรรม - ภาษาจีน - เป็นแหล่งพักผ่อน	- น้ำตก - ธรรมชาติ - วัฒนธรรม - *การแต่งกาย - *ภาษาแลนแตน (เขียน) - ศูนย์จำหน่ายสินค้า - พุงนา+กระท่อม - กลางนา - วิถีชีวิตชุมชน (การอาบน้ำลำห้วย)	- ห่างจากถนนหลัก 7 กม. - เป็นถนนลูกรัง - ใช้เวลาเดินทางจากถนนหลักประมาณ 20 นาที	- โฮมสเตย์ประมาณ 3 หลัง	- สถานที่รับฝากรถจักรยานยนต์ - มีไฟฟ้า - ห้องน้ำสาธารณะ - เส้นทางจากชุมชนถึงน้ำตกมีความสะดวก	- ชาวผู้นำเที่ยวชุมชน - ขาดระบบการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและการ์สื่อความหมาย - น้ำตกยังขาดการจัดการ มีขยะ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
น้ำแ่อง (อุทยานฯ น้ำห่า) (ชมุ)	- การเดินป่า - ถ้ำความลึก 3 กม. - สัตว์ป่า (หมีและลิง) - วิถีชุมชนเกษตรปศุสัตว์ - ร้านอาหารน้ำแ่อง - การตีเหล็ก	- ถ้ำลึก 3 กม. - ร้านอาหารน้ำแ่อง - สถาปัตยกรรม - เป็นจุดแวะพัก - วัฒนธรรมชมุ	- ถนน R3A (เข้าถึงได้โดยสะดวก) - ห่างจากตัวเมืองประมาณ 60 กม.	- โฮมสเตย์ประมาณ 3 หลัง	- ร้านอาหารน้ำแ่อง - ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน	- ป้ายแสดงว่าเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมแต่ยังไม่เห็น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
เพียงงาม (ไตแดง, ไตญวน, ม้ง)	- เส้นทางเดินป่า - ของฝากของที่ระลึก - ผ้าทอชาวไต - เครื่องหัตถกรรม - การแสดงวัฒนธรรมประเพณี-	- ร้านจำหน่ายและจัดแสดงสินค้าที่ระลึก - ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวด้านศิลปหัตถกรรมระหว่างทาง - วัฒนธรรมไต	- ห่างจากสนามบินหลวงน้ำทา 5 กิโลเมตร - ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาทีจากเมืองหลวงน้ำทา ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร	- โฮมสเตย์ประมาณ 2 หลัง	- ไฟฟ้า - สัญญาณโทรศัพท์เข้าถึง (4G)	

จากการสำรวจเบื้องต้นในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงหลวงน้ำทา พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนในแขวงหลวงน้ำทาส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเดินป่า สิ่งดึงดูดใจที่สำคัญคือ การมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เห็นได้จากการลงพื้นที่ในชุมชนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว 3 ชุมชน คือ ชุมชนน้ำดี ชุมชนน้ำห้า และชุมชนเพียงงาม (ดังแสดงในตารางที่ 3) ชุมชนทั้ง 3 แห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อการสำรวจเส้นทางเดินป่า โดยเฉพาะในชุมชนบ้านน้ำดีที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ ในชุมชนนี้ ยังมีน้ำตกขนาดใหญ่รวมถึงวัฒนธรรมชาติพันธุ์แลนแตนเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ในขณะที่ชุมชนน้ำแอ่งเป็นชุมชนที่มีศักยภาพเป็นจุดแวะพักทางการท่องเที่ยวในเส้นทาง R3A โดยมีร้านอาหารน้ำแอ่ง และสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ส่วนชุมชนเพียงงามนั้นมีจุดเด่นในเรื่องการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม บ้านเพียงงามเป็นชุมชนชาวไตที่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไต ทั้งเครื่องแต่งกายนุ่งห่ม การปลูกบ้านเรือน อาหารการกิน ที่สามารถถอดออกมาเป็นลวดลายของผ้าทอชาวไตบ้านเพียงงาม แต่ชุมชนทั้ง 3 แห่ง ยังขาดผู้นำเที่ยวชุมชน รวมถึงป้ายสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาจึงมีแนวโน้มในการเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ การผจญภัยในเส้นทางเดินป่าได้เป็นอย่างดี

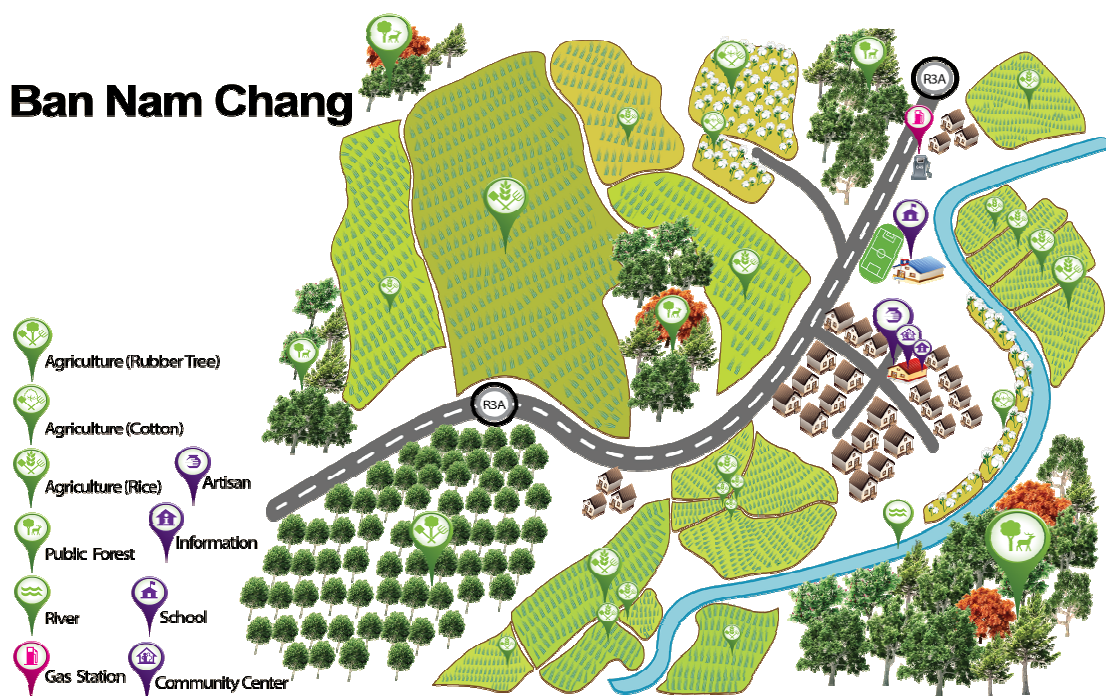
4) แขวงบ่อแก้ว

แขวงบ่อแก้วเป็นเมืองท่าชายแดนที่สำคัญเมืองหนึ่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งในแง่ของการท่องเที่ยวและในแง่ของการเป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดนสำคัญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีด่านสากลติดต่อกับประเทศไทย คือด่านสากลเชียงของ-ห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ด่านแห่งนี้มีศักยภาพสำคัญทั้งทางด้านการเดินทางและการขนส่งสินค้าโดยใช้ถนน R3A ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) ซึ่งมีความสำคัญที่จะเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนภายในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง สำหรับสภาพที่ตั้ง ศักยภาพและตำแหน่งทางการท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วที่พบจากการสำรวจและการค้นคว้าเอกสารสรุปได้ว่า แขวงบ่อแก้วมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขาถึงร้อยละ 90 สภาพภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขาที่สมบูรณ์จากการเข้าไปศึกษาเก็บข้อมูลในพื้นที่แขวงบ่อแก้วนั้นพบว่า แขวงบ่อแก้วกำลังได้รับความสนใจในการเข้ามาลงทุนทำการค้าและการท่องเที่ยวจากนายทุนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีนและเกาหลีใต้ ซึ่งได้เข้ามาขอสัมปทานดำเนินการด้านการท่องเที่ยวบริเวณใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 เพื่อเตรียมการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่และศูนย์จำหน่ายสินค้าปลอดภาษี อย่างไรก็ตาม การที่ถนนสาย R3A ผ่านแขวงบ่อแก้วมายังอำเภอเชียงของของประเทศไทยนั้นส่งผลกระทบอย่างมากต่อแขวงบ่อแก้วและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งปัจจุบันแขวงบ่อแก้ว

และอำเภอเชียงของมีสภาพเป็นจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวและยังเป็นจุดถ่ายโอนสินค้าที่สำคัญของการขนส่งสินค้าระหว่างจีนและกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากข้อมูลของแผนการท่องเที่ยวประจำแขวงบ่อแก้ว ภายในแขวงมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 85 แห่ง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำนวน 59 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจำนวน 14 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จำนวน 12 แห่ง ในครั้งนี้ เป็นที่น่าสนใจว่าแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของแขวงบ่อแก้วคือแหล่งโบราณคดีอาณาจักรสุวรรณโคมคำ ซึ่งมีการค้นพบพระพุทธรูปขนาดใหญ่กลางแม่น้ำโขง อีกทั้งประวัติศาสตร์อาณาจักรสุวรรณโคมคำยังเชื่อมโยงกับแหล่งโบราณคดีโยนกนครที่ตั้งอยู่บริเวณแอ่งเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเรื่องราวตามพงศาวดารระบุว่าอาณาจักรโบราณสุวรรณโคมคำก่อตั้งขึ้นและล่มสลายไป จากนั้นจึงมีอาณาจักรโยนกนครก่อตั้งขึ้นก่อนการสถาปนาอาณาจักรเชียงแสน และล้าหน้าในเวลาต่อมา จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงกันทางประวัติศาสตร์ของแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและจังหวัดเชียงรายของประเทศไทย ซึ่งยังขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงบริบททางประวัติศาสตร์ร่วมกัน อย่างไรก็ตามในการวิจัยในครั้งนี้แขวงบ่อแก้วได้เสนอชุมชนสำหรับเป็นพื้นที่วิจัยจำนวน 3 แห่ง คือ ชุมชนบ้านน้ำจาง ชุมชนบ้านดอนใจ และชุมชนบ้านปะนะ โดยมีข้อมูลเบื้องต้นดังนี้

4.1) ชุมชนบ้านน้ำจาง เป็นหมู่บ้านชนเผ่าแลนแต่นซึ่งอพยพมาจากประเทศจีน (เช่นเดียวกับบ้านน้ำดีแขวงหลวงน้ำทา) ชุมชนบ้านน้ำจางมีนายบุญเพ็ง จอมแซ่เตียน เป็นนายบ้าน(ผู้ใหญ่บ้าน) มีประชากรรวมทั้งหมด 189 คน จาก 34 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 96 คน และหญิง 93 คน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน กรีดยาง และงานหัตถกรรม โดยเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใกล้กับตัวเมืองแขวงบ่อแก้ว แต่ในชุมชนยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น สังเกตได้จากการแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบชนเผ่า มีการปลูกฝ้าย ทอผ้า และย้อมสีธรรมชาติ สำหรับเครื่องแต่งกายของตนเอง แขวงบ่อแก้วจึงสนับสนุนให้ชุมชนบ้านน้ำจางเป็นศูนย์ผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมีย้อมสีธรรมชาติสำหรับเป็นของฝากของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม บ้านน้ำจางมีลักษณะที่ตั้งชุมชนดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านน้ำจาง แขวงบ่อแก้ว

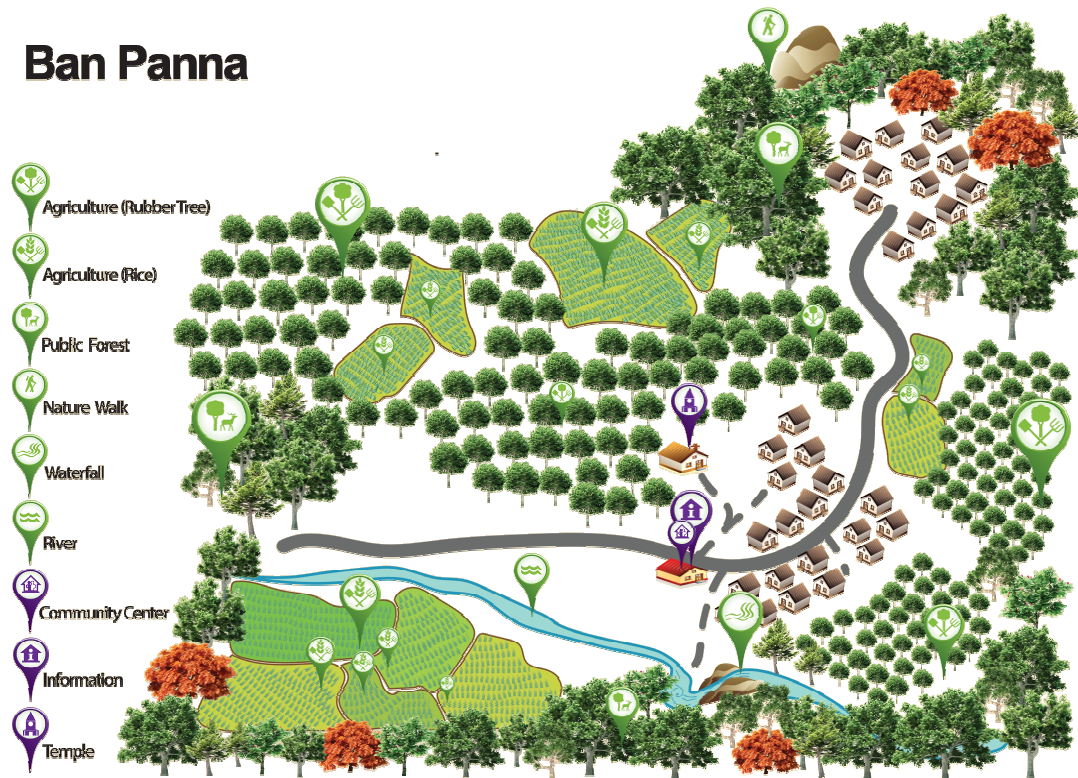
4.2) ชุมชนบ้านดอนใจ เป็นหมู่บ้านชาวไทลื้อซึ่งอพยพมาจากเมืองสิบสองปันทา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน อาศัยรวมอยู่กับเผ่าม้ง มีประชากรจาก 50 ครอบครัว จำนวนประมาณ 300 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทอผ้า และเก็บหาของป่ามาจำหน่าย รวมถึงเป็นจุดรับซื้อของป่าก่อนนำไปจำหน่ายบริเวณตลาดการค้าชายแดนแขวงบ่อแก้วและพื้นที่ใกล้เคียง ชุมชนบ้านดอนใจมีทัศนียภาพที่สวยงามประกอบด้วยพื้นที่ทุ่งนา และทิวเขาตั้งอยู่บริเวณจุดกึ่งกลางระหว่างเส้นทาง R3A จากแขวงบ่อแก้ว กับแขวงหลวงน้ำทา ชุมชนได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้สร้างศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวห้องจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ สาธารณูปโภค เช่น ห้องน้ำ ลักษณะที่ตั้งของชุมชนแสดงในภาพที่ 18

ภาพที่ 18 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านดอนใจ แขวงบ่อแก้ว

4.3) ชุมชนบ้านปะนะ เป็นหมู่บ้านชนเผ่าปะนะ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางจากแขวงบ่อแก้วกับเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ (ฝั่งตรงข้ามสามเหลี่ยมทองคำของประเทศไทย) ในชุมชนมีน้ำตกขนาดใหญ่ คือ ตาดน้ำย้อย เป็นแหล่งพักผ่อนของประชาชนในชุมชนใกล้เคียง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สถานประกอบการเอกชนคิงส์โรมัน (ดอนขาว) ได้นำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนบ้านปะนะอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้การประชมภายหลังการจัดเก็บข้อมูลแล้วนั้นประชาชนได้สะท้อนสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนว่า ชุมชนบ้านปะนะได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาน้ำตกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการเก็บค่าผ่านทางจากชุมชนไปยังน้ำตก ซึ่งเป็นรายได้เข้าสู่แขวงบ่อแก้ว ประชาชนมีรายได้เพียงเล็กน้อยจากค่าตอบแทนในการเก็บค่าผ่านทาง ดังนั้นควรมีการหารือร่วมกันในการบริหารจัดการน้ำตกและรายได้จากการเก็บค่าผ่านทางร่วมกัน ในการนี้ทีมวิจัยฯ สังเกตพบว่าชุมชนบ้านปะนะมีทักษะในการจักสานหวายและไม้ไผ่เป็นเก้าอี้ โตก ฯลฯ ซึ่งจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่องและส่งมาจำหน่ายยังประเทศไทยด้วย หากได้รับการพัฒนาต่อยอดจะทำให้ชุมชนบ้านปะนะมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย โดยลักษณะที่ตั้งชุมชนแสดงได้ดังภาพที่ 19

Ban Panna

ภาพที่ 19 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะนะ แขวงบ่อแก้ว

จากการสำรวจเบื้องต้นในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้วพบว่า แขวงบ่อแก้วเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนไทย - ลาว มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังพื้นที่แขวงบ่อแก้วเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งที่เข้ามาท่องเที่ยวในแขวงบ่อแก้วและเข้ามาเพื่อเดินทางต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และจากการลงพื้นที่เบื้องต้นในชุมชนที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านน้ำจาง ชุมชนบ้านดอนใจ และชุมชนบ้านปะนะ (ดังแสดงในตารางที่ 5) แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวและมีวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งดึงดูดใจ โดยพบกลุ่มชาติพันธุ์แลนแต่นในชุมชนน้ำจางซึ่งได้นำวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนมาจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยพบการทอผ้าย้อมสีธรรมชาติและจัดทำเป็นของฝากของที่ระลึกจำหน่ายในศูนย์จำหน่ายสินค้าในชุมชน เกษตรกรรมวิถีชาติพันธุ์ บ้านเรือนแบบดั้งเดิมที่อยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นโฮมสเตย์ เป็นต้น ในขณะที่ชุมชนบ้านดอนใจ เป็นชุมชนที่มีตลาดจำหน่ายสินค้าขนาดใหญ่ มีศักยภาพการเป็นจุดแวะพักทางการท่องเที่ยวระหว่างทางจากแขวงบ่อแก้วไปยังแขวงหลวงน้ำทา รวมทั้งพบกิจกรรมการทอผ้าย้อมสีธรรมชาติแบบดั้งเดิมแบบครบวงจร (การปลูกฝ้าย การปั่นฝ้าย ย้อมสีธรรมชาติ ทอ และมีศูนย์จำหน่ายอยู่ในชุมชน) รวมทั้งพบสถาปัตยกรรมบ้านเรือนที่สวยงามตามแบบกลุ่มชาติพันธุ์ลื้อ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ในส่วนของบ้านปะนะ

นั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ โดยในชุมชนยังมีน้ำตกขนาดใหญ่รวมถึงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาหู่ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ โดยสรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้ว

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
น้ำจาง (แลนแตน)	- ทอผ้า ย้อมสีธรรมชาติ - กระจาดจากเยื่อไม้ไผ่ - การแสดงชนเผ่าแลนแตน(ฟ้อนลาว) - สินค้าของฝาก(ศูนย์ของที่ระลึก/ชุดแลนแตน/ตุ๊กตาบาร์แลนแตน) - วิถีเกษตรกรรมแบบชนเผ่า	- เครื่องแต่งกายแลนแตน - ภาษาแลนแตน - วัฒนธรรมแลนแตน - อธิยาศัยของเจ้าบ้าน(ดี) - สินค้าหัตถกรรม	- ห่างจากบ่อแก้วประมาณ 17 กิโลเมตร - R3A (ติดถนน)	- กำลังพัฒนา Home Stay	- มีไฟฟ้า - สัญญาณโทรศัพท์เข้าถึง(4G) - เส้นทางการเดินทางสะดวกสบาย - สุขภาพชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี - มีศูนย์ข้อมูล+จำหน่ายสินค้าของฝาก	- ยังขาดป้ายประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน - ควรพัฒนาให้เป็นศูนย์แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแขวงบ่อแก้วและรวมถึงการท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโซนเหนือทั้งหมด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ดอนใจ (ม้ง+ลื้อ)	- ทอผ้า + ย้อมสีธรรมชาติ - ปั่นฝ้าย - ท่องเที่ยวเดินป่า - ตลาดนัดสินค้า (เดือนละ 2 ครั้ง)	- ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่สวยงาม - ศูนย์จำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึก - เครื่องแต่งกาย - ภาษา - วัฒนธรรม - การทอผ้า	- เข้าถึงโดยสะดวก - R3A (ติดถนน) - มีศักยภาพเป็นชุมชนแวะพักเข้าห้องน้ำ/ซื้อสินค้า	- สามารถพัฒนาโฮมสเตย์ได้	- มีไฟฟ้า โทรศัพท์ - เส้นทางการเดินทางสะดวกสบาย - สุขภาพชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี - เป็นจุดแวะพักระหว่างทาง	- ขาดการจัดการด้านขยะและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ
ปะนะ (ลาหู่, ปะนะ)	- วัฒนธรรมชนเผ่าลาหู่, ชนเผ่าปะนะ - เส้นทางเดินป่า - น้ำตกตาดน้ำย่อย - ผลิตภัณฑ์ด้านศิลปหัตถกรรม	- เครื่องแต่งกาย - ภาษา - วัฒนธรรมชนเผ่าลาหู่ (กุ่ม), ชนเผ่าปะนะ - แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, น้ำตก, เส้นทางเดินป่า	- เข้าถึงโดยสะดวก อยู่กึ่งกลางระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำกับเมืองห้วยทรายแขวงบ่อแก้ว	- สามารถพัฒนาโฮมสเตย์ได้	- มีไฟฟ้าเข้าถึง - เส้นทางการเดินทางสะดวกสบาย - รถบัสขนาด 32 ที่นั่งสามารถเข้าไปถึงพื้นที่ได้	- น้ำตกตาดน้ำย่อยถูกสัมปทานไปเป็นของนายทุน ซึ่งขาดการบริหารจัดการร่วมกันกับชุมชน

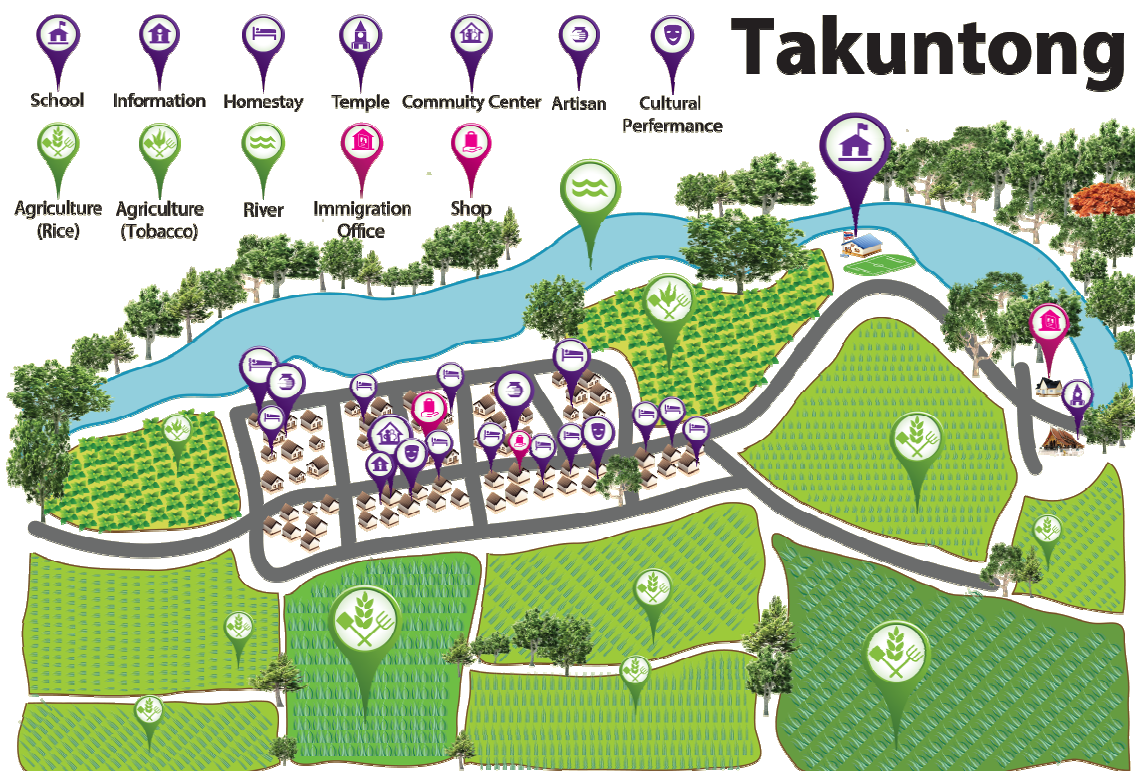
4.1.2 ผลการสำรวจเบื้องต้น (Preliminary Survey) การท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย

1) ชุมชนบ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านท่าขันทอง เริ่มก่อตั้งชุมชนเมื่อปี พ.ศ.2506 โดยนายสวัสดิ์ ใจทาน ได้อพยพครอบครัวจากจังหวัดร้อยเอ็ดหนีความแห้งแล้งจากภาคอีสานมาตั้งรกรากที่บ้านแซว และต่อมาได้ชักชวนญาติที่อยู่ภาคอีสานจากจังหวัดต่างๆ 10 กว่าจังหวัด อพยพไปอยู่ด้วยกันที่ท่าน้ำโขง ตั้งชื่อหมู่บ้าน“ท่าขันทอง” จากคำว่า “ท่า” ซึ่งมาจากท่าน้ำโขงสำหรับการเดินทางโดยเรือ(ในอดีตใช้เรือในการเดินทางเข้าเมืองเชียงแสน) ที่อยู่หน้าวัดซึ่งมีชื่อเรียกว่า“วัดขันทอง” ซึ่งเป็นวัดร้างในหมู่บ้าน จากนั้นจึงตั้งเป็นชื่อบ้าน“ท่าขันทอง” ชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีจุดเด่นในการเรียนรู้กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชนพร้อมกับให้บริการบริการอาหารแบบจัดเลี้ยงขันโตกและที่พักแบบโฮมสเตย์จนเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ภายหลังได้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น ที่สำคัญคือการนำเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองโบราณสุวรรณภูมิคำและข้ามฝั่งด่านพรมแดนวัฒนธรรมไทย-ลาว มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวในรูปแบบข้ามฝั่งไปยังประเทศลาวมากขึ้นเรื่อยๆ ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทองจึงมีศักยภาพเป็นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย - ลาวได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 6 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าช้างทอง

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ท่าช้างทอง (อีสาน)	- เยี่ยมชมกลุ่มอาชีพ (ข้าวกล้อง ชาเขียวกุหลาบ เลี้ยงจิ้งหรีด นวดแผนโบราณ) - ล่องเรือชมน้ำโขงข้ามฝั่งลาว) - แหล่งประวัติศาสตร์อาณาจักรสุวรรณโคมคำ - นั่งรถอีต๊อกชมชุมชน - เก็บไข่ (สาหร่ายน้ำจืดที่พบในน้ำโขง)	- กลุ่มอาชีพชุมชน - ธรรมชาติแม่น้ำโขง - วัฒนธรรมอีสานในเชียงราย - ล่องเรือ น้ำโขง - ได้รับรางวัลชุมชนโฮมสเตย์ดีเด่น	- ห่างจากอำเภอเชียงแสนประมาณ 12 กม. - กำลังปรับปรุงถนน	- โฮมสเตย์ ประมาณ 10 หลัง	- มีไฟฟ้าสายส่ง	

ภาพที่ 20 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านท่าขันทอง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

2) ชุมชนบ้านฮวก ตำบลบ้านฮวก อำเภอกู่ช้าง จังหวัดพะเยา

ชุมชนบ้านฮวก เป็นเมืองชายแดนภูซางที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีจุดผ่อนปรนกักทางหรือที่เรียกว่าด่านชายแดนบ้านฮวก เป็นเสมือนประตูที่เปิดออกและเชื่อมไปยังแขวงไชยะบุรี ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้นด่านชายแดนบ้านฮวกจึงนับได้ว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดพะเยา และแขวงไชยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งในด้านการติดต่อค้าขาย การท่องเที่ยว และมีศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่เส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงไปยังประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ด้วยการเดินทางจากเมืองไชยะบุรี เมืองอุดมไซ เมืองหลวงพระบาง รวมระยะทางไม่เกิน 200 กิโลเมตร และสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองเชียงรุ่ง (สิบสองปันนา) นครคุนหมิง ของประเทศจีน รวมไปถึงเดียนเบียนฟู และฮานอย ของประเทศเวียดนามได้อีกด้วย โดยกรณีศึกษา พิมลศรี และ อติศร เรือลม (2556 : 11 – 19) ได้สรุปศักยภาพและตำแหน่งทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวกไว้ดังนี้

1. ตำแหน่งที่ตั้งของด่านชายแดนบ้านฮวกสามารถเชื่อมโยงพื้นที่ประเทศไทย เข้าสู่ตอนเหนือของลาว ตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และตอนเหนือของเวียดนาม หากพิจารณาจากจังหวัดเชียงใหม่ที่จะเป็นจุดศูนย์กลางในการเดินทาง การขนส่งสินค้าบริการและการท่องเที่ยวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ (หรือจะเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่ด้วยรถยนต์) ระยะทางจากจังหวัดเชียงใหม่ถึง (1) ด่านชายแดนอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมระยะทาง 320 กิโลเมตร (2) ด่านชายแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ระยะทาง 450 กิโลเมตร (รวมถึงด่านชายแดนภูตู จังหวัดอุดรดิตถ์ด้วย) ในขณะที่ (3) ด่านชายแดนก๊วกหรือบ้านฮวก จังหวัดพะเยา ระยะทาง 250 กิโลเมตร ซึ่งเป็นระยะทางที่ใกล้ที่สุดในกลุ่มเส้นทางล้านนาตะวันออก

2. การเปิดประตูบ้านฮวกเป็นการเชื่อมโยงพื้นที่ตามกรอบความร่วมมือยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่มีการพัฒนาเชื่อมโยงพื้นที่จากเวียดนามตอนเหนือสู่ท่าเรือน้ำลึกกะเลกัว (Kalegauk) เมืองเย ในเขตจังหวัดมะละแหม่ง และท่าเรือน้ำลึกทวายของประเทศเมียนมาร์ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณา ทั้งนี้หากเป็นไปตามแนวทางการร่วมมือที่กล่าวข้างต้นนี้จะทำให้เกิดการพัฒนากระบวนโลจิสติกส์ สำหรับการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวจากจีนตอนใต้ และเวียดนาม ลงสู่ท่าเรือน้ำลึกประเทศเมียนมาร์ โดยผ่านเส้นทางบ้านฮวก ไปยังด่านชายแดนแม่สอด ทั้งนี้มีแรงผลักดันสำคัญเป็นไปได้ที่สำคัญคือการปรับปรุงโครงข่ายคมนาคมในแขวงไซยะบุรี โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียในการพัฒนาเส้นทางบ้านฮวก – เมืองคอบ – ปากคอบ – ปากทา – ถนน R3A สู่ห้วยทราย – เชียงฮ่อน – เมืองคอบ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงการคมนาคมจากเมืองไซยะบุรี สู่แขวงอุดมไซ แขวงหลวงพระบาง และแขวงบ่อแก้วซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญในพื้นที่ทางเหนือของลาวในปัจจุบัน

3. ตำแหน่งทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก มีปัจจัยเอื้อให้เกิดการท่องเที่ยวด้วยสภาพบรรยากาศของพื้นที่ที่มีภูเขาล้อมรอบ อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมชาติพันธุ์ และความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติไทย - ลาว อันมีการไปมาหาสู่กันยาวนาน พื้นที่ชุมชนบ้านฮวกจึงได้ชื่อว่าเป็น “หุบเขาแห่งสายสัมพันธ์สองแผ่นดิน” และในช่วงฤดูการท่องเที่ยวก็มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากบ้านฮวกเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ภูชี้ฟ้า และน้ำตกภูซาง ซึ่งเป็นน้ำตกอุ่น จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความมหัศจรรย์ตามโครงการ Amazing Thailand ในการนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอจุดแข็งที่เป็นภาพรวมของภูซาง (PHUSANG) ไว้ดังนี้

P: Peaceful and Pooloo เมืองชายแดนที่สงบสุข ปลอดภัย และเป็นชุมชนที่ร่วมอนุรักษ์แต่ป่าภู

H: Happiness เป็นเมืองที่มีความสุขกาย สบายใจ ทั้งผู้คนและผู้มาเยือน (รวมถึงมีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ)

U: Unique เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์แห่งวัฒนธรรมชนชาติสองแผ่นดิน เช่น การตักบาตรสองแผ่นดิน ตลาดนัดไทย-ลาว ชุมชนไทลื้อภูซาง เป็นต้น

S: Smile รอยยิ้มและมิตรภาพของผู้คน ทั้งในเมืองภูซาง และผู้คนใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันยาวนาน

A: Amazing มหัศจรรย์แห่งน้ำตกอุ่นแห่งเดียวในประเทศไทย และความงามของผ้าทอเจ็ดสี ผ้าทอสองแผ่นดิน

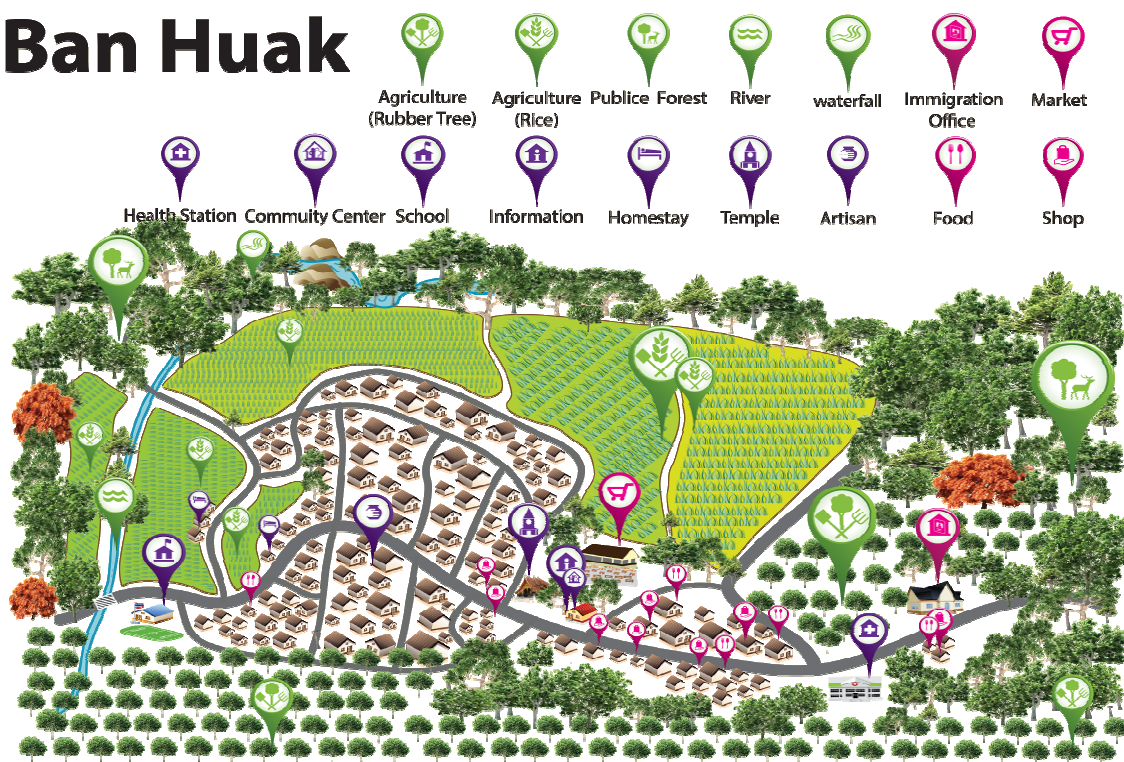
N: Natural ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ล้อมรอบด้วยชุมชน เป็นแหล่งสมุนไพรและอาหารสุขภาพ มีพืชผลทางการเกษตรที่ปลอดภัย ผลิตภัณท์จากธรรมชาติ เช่น น้ำอ้อยสบบง (มีเทศกาลน้ำอ้อยหวานสบบงในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี) ของดีภูซาง ข้าวเก่าและผักปลอดภัย

G: Great เมื่อที่ดีที่สุดจากองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งในด้านความสงบ ปลอดภัย วิถีชีวิตที่เรียบง่าย เป็นชุมชนที่มีความสุข มีเอกลักษณ์โดดเด่น ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร มีสิ่งมหัศจรรย์และธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงถือได้ว่า เมืองภูซางเป็นเมืองที่ดีที่สุดในการได้มาเยือน มาสัมผัสหรือการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เป็นสุข

ตารางที่ 7 แสดงองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านฮวก

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ฮวก	- ตลาดไทย-ลาวทุกวันที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน - ประเพณีตักบาตร 2 แผ่นดิน (ทุกสิ้นปี) - ด่านพรมแดนวัฒนธรรมไทย-ลาว - แหล่งเรียนรู้เต่าปูลู - ศูนย์จำหน่ายสินค้าผ้าทอ - สถานที่จัดประชุมศึกษาเรียนรู้วิถีชุมชน	- ตลาดนัดชุมชนไทย-ลาว - ธรรมชาติสวยงาม - ด่านพรมแดนวัฒนธรรมไทย-ลาว	- ห่างจากตัวจังหวัดพะเยาประมาณ 72 กิโลเมตร - ถนนลาดยางดีตลอดเส้นทาง	- มีโฮมสเตย์	- ไฟฟ้าสายส่ง - คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ 3G	- ยังเน้นการท่องเที่ยวโดยใช้ตลาดนัดเป็นหลัก ขาดการพัฒนาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ

Ban Huak

ภาพที่ 21 แสดงแผนที่และข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านฮวก อ.ภูซาง จ.พะเยา

3) ตลาดการค้าชายแดนภูตู่ ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี

3.1) ภาพรวมการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา จังหวัดอุดรธานีมีแนวโน้มการลดลงของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงในอัตราร้อยละ 4.54 ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงถึงร้อยละ 18.24 สาเหตุเนื่องมาจากการเปลี่ยนเส้นทางไปใช้เส้นทางจังหวัดกำแพงเพชรที่มีสภาพเส้นทางสะดวกกว่าเพื่อเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดทางภาคเหนือ นอกจากนี้ภาพรวมของปัญหาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีมีหลายปัจจัย เช่น ขาดการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน การเปลี่ยนผู้นำจังหวัดบ่อยทำให้นโยบายเปลี่ยน ที่สำคัญคือปัญหาด้านการสื่อสารทางการตลาด รวมถึงนักท่องเที่ยวไม่ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดเท่าใดนัก ยกตัวอย่างเช่น เข้าใจว่าแหล่งท่องเที่ยวภูสอยดาว เป็นของจังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น

จุดแข็งทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีจากการวิจัยพบว่าเป็นด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ที่เป็นรู้จักกันดีคือพระยาพิชัยดาบหัก การเป็นเมือง 3 วิถี ประกอบด้วย วิถีจีน วิถีเกษตร และวิถีข้าราชการชั้นสูง ที่สำคัญคือจังหวัดอุดรธานีเป็นเมืองแห่งผลไม้ที่มีเฉพาะถิ่นในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น คือ ทุเรียนพันธุ์หลงลับแล รวมถึงลองกองอีกด้วย ส่วนจุดอ่อนทางการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ การขาดการนำเสนอจุดเด่นทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน วิถีวัฒนธรรมยังไม่โดดเด่น

นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จัก ไม่คุ้นชื่อจังหวัด ขาดการบริหารจัดการ และสิ่งสำคัญคือ ที่ผ่านมามีข้อจำกัดด้านที่ตั้งซึ่งเป็นเมืองผ่านไม่ใช่จุดหมายทางการท่องเที่ยว ในส่วนของโอกาสทางการท่องเที่ยว มีความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น และกระแสการท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และอุปสรรคสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐไม่ได้ประสานความร่วมมือทางการท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นจึงได้มีข้อเสนอจากการวิจัยต่อกรณีกลยุทธ์ทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ประกอบด้วย (1) ควรจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวที่ดูง่ายพกพาสะดวกเพื่อแจกจ่ายให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป (2) ควรนำรูปพระยาพิชัยฯ มาจัดทำเป็นสัญลักษณ์ส่งเสริมให้เกิดการรู้จักจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น ทำเป็นสติ๊กเกอร์ติดรถยนต์ รวมถึงแผนที่ท่องเที่ยวติดรถยนต์ (เหมือนกับแผนที่ท่องเที่ยวทั่วบ้าน) เป็นต้น (3) ควรจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ว่าในแต่ละเดือนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวใดบ้าง (4) ควรใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นช่องทางการติดต่อกับนักท่องเที่ยว รวมถึงการขอความแจ้งข้อมูลข่าวสารกับประชาชนที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ (5) ควรจัดทำป้ายกลางแจ้งขนาดใหญ่ เพื่อนำไปติดตามเส้นทางหลักต่างๆ ของถนนสายเอเชียที่จะเดินทางมาสู่ภาคเหนือรวมถึงในพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย (6) การจัดทำแสดมภ์สะสมคะแนน รับของรางวัลเมื่อท่องเที่ยวครบตามจุดที่กำหนด เป็นต้น

นอกจากนี้สำหรับกลยุทธ์ในการสื่อสารทางการตลาดควรใช้ กลยุทธ์ BE-NICE ประกอบด้วย

B: Brand สร้างตราสินค้าจังหวัดอุดรดิตถ์ให้สะท้อนเรื่องราวหรือร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ดีและเป็นความภาคภูมิใจของคนจังหวัดอุดรดิตถ์

E: Ecotourism เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต้องจัดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันทั้งจังหวัด โดยต้องดึงความสนใจของนักท่องเที่ยวให้พักค้างแรมที่จังหวัดอุดรดิตถ์ให้เพิ่มมากขึ้น

N: Network ควรมีการสร้างเครือข่ายกับจังหวัดใกล้เคียงทั้งภาคเหนือและภาคเหนือตอนบนเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกัน ส่งเสริมการตลาด ตลอดจนสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวด้วยกัน

I: Identity ควรสร้างเอกลักษณ์ของจังหวัดที่โดดเด่น และชัดเจนเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดได้และต้องสะท้อนความเป็นจังหวัดอุดรดิตถ์ด้วย

C: Consistency การสื่อสารแบบคงเส้นคงวาและต่อเนื่องเชิงกลยุทธ์ ข้อความที่ส่งต้องเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวและแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอย่างชัดเจนต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

E: Emotion สารที่ใช้ในการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว ควรกระตุ้นอารมณ์ในด้านความรู้สึกรักชาติ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์ศาสนา หรือความเป็นท้องถิ่น เป็นต้น

3.2) ข้อค้นพบจากการสำรวจเบื้องต้น: ด้านพรมแดนฤดู ตำบลม่วงเจ็ดต้น

ด้านพรมแดนฤดูตั้งอยู่ในตำบลม่วงเจ็ดต้น อยู่ห่างจากอำเภอบ้านโคก 10 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดอุตรดิตถ์ 150 กิโลเมตร เนื้อที่ของตำบลม่วงเจ็ดต้นประมาณ 307 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 192,150 ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขา มีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายสาย ประกอบด้วยลำน้ำปาด ลำน้ำห้วยค้อ ลำน้ำเลา ลำน้ำห้วยเฮี้ยและอ่างเก็บน้ำห้วยเฮี้ย สภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในแบบฝนเมืองร้อน โดยมีระยะช่วงฝนสลับกับช่วงอากาศแห้งแล้ง ฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงเฉลี่ย 39 - 41 องศาเซลเซียส ในขณะที่ฤดูหนาวมีอากาศต่ำเฉลี่ย 6-12 องศาเซลเซียส อย่างไรก็ตามสภาพโดยรวมของตำบลม่วงเจ็ดต้นจัดว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรหลายชนิด โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมถึงผลไม้หลายชนิด เช่น มะขามหวานที่ย้ายแหล่งผลิตจากจังหวัดเพชรบูรณ์มายังพื้นที่ตำบลม่วงเจ็ดต้นและพื้นที่ใกล้เคียง ด้วยเหตุนี้ประชากรของตำบลม่วงเจ็ดต้นกว่า 3,665 คน แบ่งเป็นชาย 1,830 คน หญิง 1,835 คน ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพาะปลูกพืชไร่อย่างสิ้น ซึ่งเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่ ทำให้การเติบโตทางการเกษตรกลายเป็นปัจจัยหนุนเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ที่เห็นได้ชัดเจนคือการลงทุนของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อสร้างร้านอาหารและที่พักเพื่อรองรับกลุ่มพ่อค้าที่เข้ามาซื้อผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มผู้ขายสารเคมีและเมล็ดพันธุ์ ตามลำดับ โดยพบว่าในตำบลม่วงเจ็ดต้น(และตำบลใกล้เคียง) มีร้านอาหารกว่า 20 แห่ง ที่พักลักษณะรีสอร์ท (ขนาดเล็ก) จำนวน 10 แห่ง ซึ่งการเป็นแหล่งผลิตข้าวโพดแหล่งใหญ่ส่งผลให้เกิดการผลิตข้าวโพดใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยประชาชนลาวข้ามพรมแดนเข้ามาซื้อเมล็ดพันธุ์และสารเคมีทางการเกษตร เครื่องจักรทางการเกษตรจากตลาดการค้าชายแดนฤดู เมื่อถึงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตก็นำมาจำหน่ายให้กับผู้รับซื้อในฝั่งไทยเป็นประจำทุกปี

ในส่วนของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ตำบลม่วงเจ็ดต้นนั้น พบว่าตำบลม่วงเจ็ดต้น (รวมถึงอำเภอบ้านโคก) เป็นเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงคืออุทยานแห่งชาติศรีน่าน ดอยเสมอดาวและผาชู (อยู่ห่างประมาณ 80 กิโลเมตร) และเขื่อนสิริกิติ์ตามลำดับ โดยจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นเส้นทางที่จะเดินทางไปยังจังหวัดเลยและจังหวัดพิษณุโลกเพื่อเดินทางกลับกรุงเทพมหานครได้อีกเส้นทางหนึ่ง ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางเข้าพักในพื้นที่ก่อนเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเดินทางกลับกรุงเทพฯ และพบอีกว่ามีนักท่องเที่ยวที่คาดหวังเข้ามาเที่ยวชมและซื้อสินค้าจากตลาดการค้าชายแดนฤดู แต่สินค้าที่จำหน่ายอยู่ในตลาดไม่ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวเพราะส่วนใหญ่เป็น

สินค้าอุปโภคบริโภคตามความต้องการของประชาชนลาวเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งสินค้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่เข้ามาจำหน่ายยังมีไม่มาก เท่าที่พบส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากป่าตามฤดูกาล ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกผิดหวังและเดินทางกลับไป นอกจากนี้ยังพบว่าในพื้นที่ตำบลม่วงเจ็ดต้นมีแหล่งที่สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ คือ ภูทุ้งแร่ ซึ่งมีสภาพพื้นที่ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาแนวเขตติดต่อระหว่างไทย – ลาว ห่างจากชุมชนประมาณ 8 กิโลเมตร บริเวณดังกล่าวเป็นลานกว้าง มีความสวยงาม เป็นแหล่งที่พบกล้วยไม้ป่าได้หลายชนิด และสามารถชมทิวทัศน์ของผืนลาวได้อย่างชัดเจน แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านการเดินทางเข้าถึงได้ยากลำบากโดยเฉพาะในฤดูฝน และต้องเดินเท้าเข้าไปยังพื้นที่บริเวณนี้

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น ยังพบอีกว่า ปัจจุบันทางจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนนโยบายการดำเนินโครงการรถโดยสารประจำทาง เส้นทาง“กรุงเทพฯ – ภูตู” ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ มีเป้าหมายเข้ามาปรับปรุงตลาดการค้าชายแดนภูตู รวมถึงสถานีรถโดยสารประจำทาง หากโครงการนี้เกิดขึ้นจะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนตำบลม่วงเจ็ดต้น ได้กล่าวว่า มีประชาชนในท้องถิ่นเริ่มให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไทย-ลาว ภายหลังการเปิดด่านถาวร สืบเนื่องจากระยะทางจากพรมแดนภูตู-แขวงไซยะบุรีไม่ไกลมากนัก และสามารถเดินทางไปยังแขวงหลวงพระบางด้วยระยะทางไม่เกิน 200 กิโลเมตร อีกทั้งยังมีประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับหลวงพระบาง (ภาษาที่ใช้คล้ายกับภาษาหลวงพระบางและมีประวัติว่าบรรพบุรุษของประชาชนในพื้นที่ได้อพยพมาจากหลวงพระบาง) ดังนั้นตำบลม่วงเจ็ดต้นมีศักยภาพเป็นศูนย์กลางในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ แต่การดำเนินการในรูปแบบนี้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐทั้งจากไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นอกจากนี้ตำบลม่วงเจ็ดต้นมีปัญหาด้านแคลนน้ำและไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง หากมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากอาจประสบปัญหาไฟไม่เพียงพอได้

ตารางที่ 8 แสดงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลม่วงเจ็ดต้น (ตลาดการค้าชายแดนญู่)

ชุมชน (ชาติพันธุ์)	องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	กิจกรรม	สิ่งดึงดูดใจ	การเข้าถึง	ที่พัก	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็น
ตำบล ม่วงเจ็ดต้น	- ยังไม่พบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	- ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว - ธรรมชาติสวยงาม - เชื่อมโยงกับเมืองปาก ลาย สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชน ลาว ซึ่งอยู่ห่างออกไป ประมาณ 30 กม.	- เข้าถึงได้ โดยสะดวกทุก ฤดูกาล	- มีที่พักแบบเกสต์ เฮาส์ 10 แห่ง	- มีไฟฟ้าสายส่ง (แต่ยัง พบปัญหาไฟฟ้าดับเป็น ประจำ)	